VEO / VKE
Wirén

7.9.2016

Liikenne- ja viestintävaliokunnalle

Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi asetuksen (EU) N:o 531/2012 muuttamisesta verkkovierailujen tukkumarkkinoiden sääntöjen osalta

U 33/2016 vp

1. Asian tausta

Verkkovierailusääntelyn taustaa

Verkkovierailu (roaming) tarkoittaa matkaviestinpalvelun käyttöä sellaisten ulkomaisten matkapuhelinverkkojen välityksellä, joita teleyritys ei itse omista. Käyttäjälle kotimaassa liittymän tarjonnut teleyritys on perinteisesti veloittanut käyttäjältä lisämaksun silloin, kun käyttäjä toiseen maahan matkustaessaan kuluttaa liittymänsä matkaviestinpalveluja verkkovierailun kautta. Euroopan unionin alueella näitä lisämaksuja on säännelty vuodesta 2007 alkaen. Maksujen asteittaiseen alentamiseen on pyritty jo usean vuoden ajan, pääasiassa asetuksella säänneltyjä vähittäistason roaming-hintakattoja laskemalla. Samanaikaisesti EU:ssa on säännelty hintakatoin verkkovierailua myös tukkutasolla. Tukkuhinnoilla, jotka sovitaan liittymän tarjoavan teleyrityksen ja kohdemaan teleyritysten välillä, on vaikutusta verkkovierailupalvelujen vähittäishinnoittelulle.

Vähittäistason roaming-lisämaksujen kieltäminen EU:ssa

EU:ssa astui marraskuussa 2015 voimaan verkon neutraliteettia ja verkkovierailua koskeva sähköisen viestinnän sisämarkkina-asetus (EU 2015/2120), jolla verkkovierailupalvelujen vähittäistason sääntelyä uudistettiin merkittävällä tavalla. Asetuksen mukaan teleyritykset eivät nykytilasta poiketen enää 15.6.2017 alkaen voisi periä käyttäjiltä lisämaksua verkkovierailusta EU:n alueella matkustaessa. Edellytykseksi tälle on asetettu kuitenkin se, että komissio toteuttaa verkkovierailujen tukkumarkkinoiden uudelleentarkastelun ja antaa 15.6.2016 mennessä Euroopan parlamentille ja neuvostolle ehdotuksensa tukkutason markkinoilla tarvittaviksi lainsäädäntötoimenpiteiksi. Tämän tukkumarkkinoita koskevan uuden sääntelyn on oltava voimassa 15.6.2017, jotta matkaviestinoperaattorit voidaan velvoittaa tarjoamaan verkkovierailupalvelua vähittäistasolla käyttäjille samalla hinnalla kuin se tarjoaa näille matkaviestinpalvelua kotimaassa.

Uuden verkkovierailusääntelyn taloudellisen kestävyyden turvaamiseksi tullaan kesästä 2017 alkaen soveltamaan myös niin kutsuttua kohtuullisen käytön politiikkaa sekä kustannusten kattamisen mekanismia. Kohtuullisella käytöllä tarkoitetaan määrärajaa, jonka kautta teleyrityksillä on mahdollisuus rajoittaa verkkovierailupalvelujen käyttäminen kotimaisilla hinnoilla ajoittaiseen matkusteluun. Kustannusten kattamisen mekanismi viittaa siihen, että verkkovierailupalvelua tarjoavat teleyritykset voivat tietyissä tilanteissa hakea kansalliselta sääntelyviranomaiselta (Suomessa Viestintävirasto) lupaa periä edelleen roaming-lisämaksua, mikäli yritys ei muutoin pysty kattamaan verkkovierailusta aiheutuvia kustannuksia. Näistä säädetään täytäntöönpanosäädöksillä, jotka komission hyväksyy viimeistään joulukuussa 2016.

2. Verkkovierailun tukkuhintoja koskevan komission asetusehdotuksen sisältö

Pääasiallinen sisältö

Euroopan komissio antoi 15.6.2016 ehdotuksen Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi verkkovierailujen tukkutason markkinoiden uudeksi sääntelyksi (COM(2016) 399). Asetuksella muutettaisiin voimassa olevaa EU:n verkkovierailuasetusta laskemalla verkkovierailupalveluiden tukkutason enimmäishintakattoja. Ehdotuksen mukaan puhelujen osalta hintakatto laskisi voimassa olevasta 0,05 eurosta minuutilta 0,04 euroon minuutilta. Tekstiviestien osalta hintakatto laskisi voimassa olevasta 0,02 euron kappalehin-

Liikenne- ja viestintäministeriö
Käyntiosoite Eteläesplanadi 16 (kirjaamo) Helsinki
Postiosoite PL 31 00023 Valtioneuvosto
Puhelin 029516001
www.lvm.fi
etunimi.sukunimi@lvm.fi
kirjaamo@lvm.fi

nasta 0,01 euron kappalehintaan. Tiedonsiirron eli datan osalta hintakatto laskisi voimassa olevasta 0,05 eurosta per megatavu 0,0085 euroon per megatavu.

Ehdotuksen vaikutukset

Komission ehdotuksella ei olisi suoria vaikutuksia Suomen tai EU:n talousarvioihin. Ehdotuksella olisi kuitenkin merkittäviä vaikutuksia EU:ssa toimivien teleyritysten toimintaedellytyksiin ja näiden asiakkaille.

Suomessa on tällä hetkellä EU:n alhaisimmat matkaviestinpalvelujen hinnat, ja suomalaiset ovat tottuneet käyttämään näitä palveluja paljon. Suomessa on käytössä merkittävissä määrin liittymiä, joissa ei ole asetettu ollenkaan ylärajaa datan käytölle, ja datan käyttömäärät kasvavat jatkuvasti. Näin ollen riskinä on, että uuden sääntelyn myötä tukkukustannukset, eli kohdemaiden verkko-operaattoreille maksetut tukkumaksut, muodostuvat suuremmiksi kuin vähittäistasolla käyttäjiltä saadut tuotot. Etenkin pienempien teleyritysten on usein hankala neuvotella kohdemaiden verkko-operaattoreiden kanssa säänneltyä tukkuhintakattoa alhaisempia tukkuhintoja, ja liian korkeat tukkuhintakatot voisivat siten johtaa matkaviestinpalvelujen kotimaisten hintojen korotuspaineisiin tai muihin loppukäyttäjäänkin vaikuttaviin ongelmiin.

Laajemmin ehdotuksella voi olla vaikutuksia tietoyhteiskuntakehitykselle ja eurooppalaisten digitaalisen sisämarkkinoiden kehittymiselle ja toimivuudelle.

Asetus olisi sellaisenaan suoraan sovellettavaa oikeutta eikä se siten edellyttäisi muutoksia kansalliseen lainsäädäntöön.

Käsittelyn aikataulu ja neuvottelutilanne

Neuvosto on käsitellyt ehdotusta kesäkuusta 2016 lähtien. Jäsenmaiden kannat ovat jakautumassa selvästi alhaisempia tukkuhintakattoja kannattavien maiden ja korkeampia tukkuhintakattoja tai jopa tukkuhintasääntelyn purkamista ajavien maiden välille. Neuvoston puheenjohtaja on esittänyt syksyn ensimmäiseen työryhmäkokoukseen kompromissiehdotuksen, joka kuitenkaan ei vaikuta Suomen kannalta tyydyttävältä. Parlamentin käsittely on käynnistynyt syksyllä 2016.

3. Valtioneuvoston kanta

Valtioneuvosto katsoo asiassa U 74/2013 vp linjatun ja neuvoston pöytäkirjaan 1.10.2015 kirjatun Suomen lausuman mukaisesti, että sinänsä kannatettava tavoite roaming-lisämaksujen poistamisesta ei saa johtaa kotimaisten hintojen nousuun. Tarkoituksenmukainen tukkuhintasääntely ja teleyritysten mahdollisuus kattaa verkkovierailupalvelun tarjoamisesta koituvat kustannukset ovat välttämättömiä, jotta tavoite käyttäjien maksamien verkkovierailumaksujen poistamisesta voidaan toteuttaa ilman haitallisia markkinahäiriöitä. Valtioneuvosto pitää komission esitystä tukkuhintojen merkittävästä alentamisesta oikeasuuntaisena, mutta katsoo, että säänneltyjen tukkuhintojen tulisi heijastaa vielä paremmin todellisia kustannuksia ja olla siten vielä esitettyä alhaisempia. Säänneltyä maksimitukkuhintaa tulisi laskea merkittävästi etenkin tiedonsiirron osalta. Valtioneuvosto katsoo, että esitetyille tukkuhintakatoille tulisi myös harkita aikaisempaa uudelleentarkastelua kuin komission esittämä vuoden 2022 uudelleentarkastelu. Vaihtoehtoisesti olisi harkittava, tulisiko enimmäistukkuhinnoille säätää asteittain aleneva taso.

Valtioneuvosto on pitänyt ongelmallisena sitä, nyt neuvoteltavia tukkuhintoja sekä täytäntöönpanosäädöksellä myöhemmin syksyllä 2016 annettavia kohtuullisen käytön rajoja ja kustannusten kattamisen mekanismia käsitellään erikseen. Tukkuhinta-asetuksesta ja täytäntöönpanosäädöksistä koostuvan sääntelykehyksen tulisi luoda kerralla yksi toimiva kokonaisuus verkkovierailusääntelyn kestävyyden turvaamiseksi.

Valtioneuvosto suhtautuu kriittisesti komission ehdotuksiin, joilla laajennettaisiin EU:n sähköisen viestinnän viranomaisten yhteistyöelin BERECin tiedonkeruutehtäviä ja vahvistettaisiin sen roolia teleyritysten välisissä tukkuhintoja koskevissa riitatilanteissa. Valtioneuvoston näkemyksen mukaan näitä ehdotuksia tulisi harkita uudelleen suhteellisuusperiaatteen näkökulmasta. Hallinnollisen taakan lisäämistä tulisi välttää.

Liikenne- ja viestintäministeriö
Käyntiosoite
Eteläesplanadi 16
(kirjaamo)
Helsinki
Postiosoite
PL 31
00023 Valtioneuvosto
Puhelin
029516001
www.lvm.fi
etunimi.sukunimi@lvm.fi
kirjaamo@lvm.fi